

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Mikael Herjevik
08-563 087 27
mikael.herjevik@hsv.se
BESLUT
2009-04-28
Reg.nr 69-1786-09

Prövning av jävsinvändning mot sakkunniga

Högskoleverkets beslut

Högskoleverket finner att A och B inte är jäviga i ärendet. Förordnandet av A och B som sakkunniga i Högskoleverkets bedömargrupp står fast.

Ärendet

Högskoleverket har fått regeringens uppdrag att genomföra en kvalitetsgranskning av inkomna intresseanmälningar från svenska universitet och högskolor att delta i regeringens satsning på att utveckla spetsutbildningar i entreprenörskap. Bland de sökande lärosätena finns Lunds universitet och Högskolan i Jönköping. För uppdraget har verket förordnat fem sakkunniga att utvärdera ansökningarnas kvalitetsmässiga förutsättningar. Bland de förordnade finns professor A och professor B.

Prorektor W vid Lunds universitet har i e-post till Högskoleverket anfört att A och B förefaller vara jäviga. A har haft professor emeritus Z, en av lärarna som skrev underlaget till ansökan från Högskolan i Jönköping, som huvudhandledare under sin forskarutbildning. B har varit gästprofessor vid Högskolan i Jönköping.

Högskoleverkets bedömning

Av 11 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att den som ska handlägga ett ärende är jävig bl.a. om saken angår honom eller henne själv eller det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans eller hennes opartiskhet i ärendet.

A disputerade vid Växjö universitet år 2001 med Z som handledare. A är numera verksam som professor vid Copenhagen Business School. Enligt tillgängliga uppgifter har A och Z därutöver samarbetat genom några skriftliga arbeten under perioden 2001-2008.

B var under 2000-2001 verksam som gästprofessor vid Högskolan i Jönköping. Hon har sedan dess inga åtaganden vid högskolan. B är numera professor vid Helsinki School of Economics.

Högskoleverket gör följande överväganden.

Jävsfrågor i vetenskapliga sammanhang innefattar ofta besvärliga gränsdragningar. Justitiekanslern (JK) har i ett beslut angående handläggning av ärenden vid Medicinska forskningsrådet gjort vissa uttalanden om bedömningen av jävsfrågor inom forskningen (beslut 1994-12-12 och 1995-03-27, dnr 3805-92-21, 4225-92-21). Där framhålls att jävsfrågorna inom forskarsamhället har en särskild karaktär. Vidare uttalas att vetenskapssamhällets medlemmar är mycket vana vid att kritiskt värdera även ganska nära kollegers insatser, t.ex. i sakkunnigyttranden i tjänstetillsättningsärenden. Ett alltför långt drivet krav på att hävda jäv i olika vetenskapliga sammanhang och i myndighetsverksamhet på området skulle kunna verka hämmande på forskningen och bl.a. göra det svårt att få fram sakkunniga i tjänstetillsättningsärenden. Å andra sidan framhåller JK vikten av de grundläggande principerna om saklighet och opartiskhet och en korrekt tillämpning av jävsbestämmelserna.

Att en sakkunnig och en sökande gemensamt har publicerat verk är en omständighet som brukar aktualisera frågan om jäv eller annan partiskhet i ärenden om läroanställning inom högskolan. I detta läge uppkommer bl.a. risken att den sakkunnige kan tvingas att bedöma publikationer som han eller hon själv delvis bär ansvaret för. Däremot är ett vanligt handledar- och doktorandförhållande i sig inte något som kan anses vara ägnat att rubba förtroendet för den sakkunniges opartiskhet i fall där en förutvarande doktorand är sökande i ett anställningsärende. Inte heller anses den omständigheten att en sakkunnig och den sökande flera år tidigare har varit kolleger vid en institution, och därvid endast haft ett vanligt kollegialt förhållande, vara ägnat att rubba förtroendet för den sakkunniges opartiskhet i anställningsärendet (jfr Sigeman, Tjänstetillsättning vid universitet och högskolor - Rättsfrågor i överklagandenämndens praxis, s. 3 och 12-14, samt Överklagandenämnden för högskolans beslut 2003-11-14, reg.nr 21-209-03).

Den nu aktuella jävsfrågan avser dock inte ett läroanställningsärende. I Högskoleverkets ärende ska bedömaregruppen granska intresseanmälningar från universitet och högskolor om att få delta i regeringens satsning på att utveckla spetsutbildningar i entreprenörskap. Lärosätenas rektorer står bakom ansökningarna. Till skillnad från ett anställningsärende finns i detta fall t.ex. inte någon risk att de sakkunniga skulle behöva värdera verk som de själva delvis bär ansvaret för. Mot denna bakgrund är A:s och Z:s sampublicering liksom deras tidigare doktorand/handledarrelation inte ägnade att rubba förtroendet för A:s opartiskhet i ärendet. B:s tidigare gästprofessur vid Högskolan i Jönköping är inte heller ägnad att rubba förtroendet för hennes opartiskhet i ärendet. A och B är därför inte jäviga.

Detta beslut har fattats av universitetskanslern i närvaro av informationschefen Eva Ferndahl, planeringssekreteraren Carolina Johansson, biträdande avdelningschefen Magnus Johansson och chefsjuristen Eva Westberg. Föredragande har varit verksjuristen Mikael Herjevik. I beredningen av ärendet har även projektledaren Erik Roos deltagit.

Anders Flodström

Mikael Herjevik

Kopia till:
W, Lunds universitet